

Concepten voor een ecologische opwaardering van het Plateau van Izenberge

Nummer : Advies IN.A.2005.62
Uw ref: mondelinge vraag Hoge raad voor Natuurbehoud
Datum : 6 juli 2005
Auteur: Griet Ameeuw griet.ameeuw@inbo.be
Instituut voor Natuurbehoud
Cel Natuurontwikkeling en -beleid
Kliniekstraat 25
1070 Brussel
02/558.18.15
Geadresseerde : Hoge Raad voor Natuurbehoud
Aantal bladzijden : 3

Betreft: Ecologische randvoorwaarden nav ruilverkavelingsonderzoek 'Zandleemplateau van Izenberge'.

In 'De ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos' voor de regio Kust- Polders-Westhoek meer bepaald deelruimte 'Zandleemplateau van Izenberge' werden een aantal ruimtelijke concepten geformuleerd, rond:

1. 'Grondgebonden landbouwgebruik als ruimtelijke drager van het landbouwplateau'
2. 'Behoud van gave landschaps- en erfgoedelementen.'

Daarbij zijn de belangrijkste aandachtspunten betreffende de ecologische kwaliteit van het gebied samengevat:

- Behoud, herstel en ontwikkeling van een raamwerk van kleine landschapselementen als herstel van het voormalige boccagelandschap. Hierdoor kan de ecologische basiskwaliteit worden gegarandeerd en wordt positief ingespeeld op de erosieproblematiek.
- Behoud van het open karakter: Nieuwe inplantingen van niet-grondgebonden landbouwactiviteiten, zoals glastuinbouw en intensieve veeteelt, moeten vermeden worden. Het aaneengesloten landbouwgebied wordt zoveel mogelijk vrijgehouden van

bebouwing. Nieuwe grondgebonden landbouwexploitaties of andere constructies worden zoveel mogelijk gebundeld rond bestaande concentraties van agrarische bebouwing.

- De aanwezige perceelrandsbegroeiing en andere lijnvormige ecologische elementen moeten minstens behouden blijven en dienen ter ondersteuning van de cultuurhistorische waarde hersteld te worden.
- De overgang van het plateau naar de lager gelegen polders, Moeren, Lovaart en IJzervallei moet als herkenbare structurende reliëfcomponent in het landschap behouden blijven.
- De steilrand moet vrij gehouden worden van bijkomende bebouwing. De rand van het plateau heeft eventueel potenties voor ecologisch en landschappelijk verantwoorde bosuitbreiding die kan bijdragen tot het versterken van deze landschappelijke structuur.
- De komvormige depressie van het brongebied van de Bampoelbeek is een waardevol in stand te houden geomorfologisch verschijnsel dat landschappelijk opvalt door hoogteverschillen. Ook de vallei van de Machuitsbeek is een gaaf landschappelijk geheel dat dient behouden te blijven.

Het Instituut voor Natuurbehoud adviseert om bij een ruilverkaveling bijzondere aandacht te besteden aan maatregelen om het landbouwgebruik adequater af te stemmen op de kenmerken van het fysisch systeem zodoende een ecologische basiskwaliteit te waarborgen. Het gebied wordt globaal gekenmerkt door een dominante agrarische structuur. Daarom dient ruimte voorzien te worden voor erosiebestrijding, buffering ten aanzien van waterlopen maar ook voor behoud en ecologische opwaardering van landschapsecologische structuren, zoals verspreide graslanden met veedrinkpoelen, stapsteenbosjes, kanalen, sloten, bermen en andere kleine landschapselementen zoals knotbomen, houtkanten en bomenrijen. Deze corridors en stapstenen zijn van belang voor de migratie van fauna en flora en dienen behouden, verbonden en versterkt te worden (ontsnippering). In gebieden waar de landbouwfunctie dominant aanwezig is, wordt minimaal een stand-still principe toegepast ten opzichte van de aanwezige ecologische waarden. De geplande ruilverkaveling dient als randvoorwaarde hierbij ook de waterkwaliteitsdoelstellingen te ondersteunen.

Concreet betekent dit voor het plateau van Izenberge ondermeer gebiedsdekkende maatregelen te nemen voor het behoud en uitbreiding van het akkervogelbestand zoals de geelgors, grauwe gors, veldleeuwrik, graspieper, patrijs, roodborsttapuit, tortel, etc..(zie Akkervogelrapport en Broedvogelatlas). Concreet betekent dit ondermeer maatregelen ivm akkerrandenbeheer in combinatie met de aanleg of herstel van graslandruigtes en hagen of houtkanten. Deze maatregelen dienen idealiter over een zo groot mogelijke verspreiding van het plateau te gebeuren, in verband met het territoriaal gedrag van akkervogels. Bij herstel van kle's dient tevens zoveel mogelijk rekening gehouden te worden met het autochtone karakter van bomen en struiken. Voorts dient ook de connectiviteit van de natuurgebieden en natuurelementen verbeterd te worden, om van een echt functioneel netwerk (voor akkervogels) te kunnen spreken. Voor meer details en soortspecifieke gegevens in verband met het behoud van akkervogels verwijzen we naar Dochy & Hens M. 2005.

Een aangepaste inrichting van de Bergenvaart, Grote Beverdijkvaart, zijvaartjes, - beken en sloten als ecologische infrastructuur en verbindingselementen zou het ecologische netwerk verdichten en kansen bieden naar broedende vogels en diverse watergebonden organismen. (De Rycke et al., 2004) Voor de afwatering van de Moeren via de Ringsloot (die aan de grens van het plateau loopt), kunnen ecologisch geslaagdere oplossingen gezocht worden, teneinde

gebiedsspecifieke vegetaties weer mogelijkheden te bieden, ook buiten het gebied van de ruilverkaveling.

Aanbevolen literatuur:

De Rycke A. et al. 2004. Verkennende ecologische gebiedsvisie voor de Bergenvaart. Rapport van het Instituut voor Natuurbehoud IN.R.2004.11, Brussel.
<http://www.instnat.be/docupload/1647.pdf>

Dochy O. 1 Hens M., 2005. Van de stakkers van de akkers naar de helden van de velden. Beschermingsmaatregelen voor akkervogels. Rapport IN.R.2005.01 Instituut voor natuurbehoud, Brussel i.s.m. provinciebestuur West-Vlaanderen, Brugge.
<http://www.instnat.be/docupload/1807.pdf>.

Vermeersch, G., Anselin, A., Devos, K., Herremans, M., Stevens, Gabriëls, J., en Van der Criele B., (2004). Atlas van de Vlaamse broedvogels 2000-2002. Mededeling van het Instituut voor Natuurbehoud 23, Brussel.